
LEGAL REGULATION OF CRYPTO CURRENCY – CHALLENGES

Liuba Tzakova

Sofia University “St. Kliment Ohridski”, liubatzakova@abv.bg

Irina Tzakova

International Business School Botevgrad, irinatzakova@abv.bg

Abstract: The present report discusses the issues of crypto currency and in particular the bitcoin as one of the key challenges of legal regulation in the modern information world in which money is transformed into a digital form. It takes the view that the existing legal vacuum is a result a priori of the specifics of the virtual environment, which requires a new reading of the mechanisms of legal regulation established in the legal system and the rethinking of basic doctrinal positions in the essentially conservative legal systems. From the point of view of the legislation, the bitcoin is not a conventional payment system, but a decentralized system, whose legal reasoning creates contradictions in its interpretation. The question of belonging to financial instruments is also controversial.

Regardless of the controversy of the issue, the report presents regulations already adopted in the existing laws of individual states regarding the bitcoin. At the same time, non-governmental sector projects on the digital currency and the decentralized technologies are also actively developing. It has to be concluded that national laws are still in the process of seeking adequate legal solutions. Within the framework of the European Union, a single policy and legislative decisions have not yet been put in place on the legal framework of crypto currency. Each Member State decides independently the legal status of the crypto currency in the context of existing payment systems, licensing, tax charges and liability purposes.

In the context of these regulations, the scope of the Bulgarian legislation in the field of taxation of bitcoin transactions, such as the Value Added Tax Act (VAT), the Income Tax of Individuals Act (PITA) and the Guidelines of the Bulgarian National Revenue Agency in connection with the taxation of the sale of virtual currency. For the sake of clarification of the legal regime of the bitcoin, this report also considers a decision of the Bulgarian court on an appeal against the Commercial Register for the listing of a trader whose subject matter includes transactions with the virtual currency "bitcoin". The opinions on the matter of the Bulgarian National Bank (BNB) and the Financial Supervision Commission (FSC), presented in the case, are also set out within the analysis. Conclusions are made on the need for a unified legislative policy in the context of defining the legal status and regulatory regime of the crypto currency.

Keywords: crypto currency, legal regulation, bitcoin, payment instruments.

ПРАВНО РЕГУЛИРАНЕ НА КРИПТОВАЛУТАТА – ВЪПРОСИ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА**Люба Цакова**

Софийски университет „Св. Климент Охридски“, liubatzakova@abv.bg

Ирина Цакова

Международно висше бизнес училище Ботевград, irinatzakova@abv.bg

Резюме: В настоящия доклад са разгледани въпросите, свързани с криптовалутата и в частност биткойна като едно от ключовите предизвикателства на правното регулиране в съвременния информационен свят, в който парите се трансформират в цифрова форма. Застъпва се тезата, че съществуващият правен вакуум е предпоставен априори от спецификите на виртуалната среда, която изисква нов прочит на утвърдените в правната система механизми на права регулация и преосмисляне на основни доктринални положения в по същество консервативните правни системи. От гледна точка на законодателството биткойна не представлява конвенционална платежна система, а децентрализирана система, чието правно осмисляне създава противоречия в нейното интерпретиране. Въпросът за принадлежността ѝ към финансовите инструменти също е спорен.

Независимо от спорността на въпроса, в доклада са изнесени вече възприети регулации в действащите законодателства на отделни държави по отношение на биткойните. Заедно с тях активно се развиват и проекти на неправителствения сектор, отнасящи се до цифровата валута и децентрализираните технологии като цяло. Налага се изводът, че националните законодателства са все още в процес на търсене на адекватни

правни решения. В рамките на Европейския съюз все още не са създадени единна политика и законодателни решения в областта на правната уредба на криптовалутите. Всяка държава членка решава самостоятелно правния статут на криптовалутата по отношение на съществуващите платежни системи, лицензирането, за целите на данъчното облагане и отговорността.

В контекста на тези регулации се разглежда приложното поле на българското законодателство в областта на данъчното облагане на сделките с биткойни като Закона за данък върху добавената стойност /ЗДДС/, Закона за данъците върху доходите на физическите лица /ЗДДФЛ/, както и Указания на българската Национална агенция по приходите във връзка с облагането на дейността по продажба на виртуална валута. За целите на изясняване правния режим на биткойните в доклада се разглежда и решение на българския съд по атакуван отказ на Търговския регистър за вписване на търговец, в чиито предмет на дейност са включени сделки с виртуалната валута „биткойн“. В рамките на анализа са изложени и становищата по въпроса на Българската Народна Банка (БНБ) и Комисията по Финансов Надзор (КФН), представени по делото. Правят се изводи за необходимостта от единна законодателна политика в контекста на дефиниране на правния статут и регулаторен режим на криптовалутата.

Ключови думи: Криптовалута, правно регулиране, биткойн, платежни инструменти.

1. ПРЕПОСТАВКИ ЗА ПРАВНО РЕГУЛИРАНЕ НА КРИПТОВАЛУТАТА, ОБУСЛОВЕНИ ОТ НЕЙНИТЕ ОСОБЕНОСТИ

Криптовалутите и виртуалните валути са видове цифрови валути. Те не са законно средство за плащане, чрез което да се извършва валидно изпълнение на финансови задължения. Всяко законно платежно средство има характерни особености, които липсват при цифровите валути, а именно: кредиторът на задължение за плащане задължително приема паричното изпълнение, с изключение на случаите, в които са договорени алтернативни платежни средства; приемането се извършва при пълна номинална стойност, т.е. паричната стойност е равна на посочената сума; чрез изпълнението със законна валута длъжникът се освобождава от задължението за плащане към кредитора¹⁹⁰.

Цифровите валути и криптовалутите в частност са относително ново явление, което има свои специфични характеристики. Единиците криптовалута /в настоящото ще използваме биткойнове/ се произвеждат в цялата криптовалутна система с помощта на изчисления, чиято скорост е публично известна¹⁹¹. Тук не съществува централен орган, натоварен със създаване на валутни единици или проверка на транзакции. Тази мрежа зависи от потребителите, които предоставят изчислителната си мощност, за да извършват регистрирането и съгласуването на транзакциите. Потребителите, осъществяващи тази дейност, се наричат "копачи", защото са възнаградени за работата си с новосъздадени биткойнове. Създаването на биткойнове е следствие от работата на хиляди разпръснати компютри, които решават сложни математически проблеми, проверяващи транзакциите в блокчейн веригата¹⁹². Няма ограничения за достъпа до регистъра на всички транзакции, които се извършват в системата, но в същото време не може да се установи какво точно се случва в нея, защото идентифицирането на потребителите е труден процес. Системата не предоставя информация за местонахождението на участниците в нея и по този начин възниква възможността да се извършват плащания по целия свят много бързо, при това без разходи /ако не се вземат предвид електроенергията и интернет връзката/¹⁹³. Относителната анонимност и липсата на публичен ръководен орган създават условия за неспазване на законите и осъществяване на дейности като финансиране на организирана престъпност, трафик на наркотици, тероризъм и др. Именно вследствие на тази опасност установяването на самоличността на лицата, които осъществяват транзакции помежду си, е от изключителна важност, защото се дава възможност на държавата и финансовите институции да проследяват прехвърлянето на ресурси в системата и да осъществяват дейности по контрол и превенция за незаконосъобразни действия.

¹⁹⁰ Tasca, Paolo. *Digital Currencies: Principles, Trends, Opportunities, and Risks*. Social Science Research Network, 7 September 2015, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2657598;

¹⁹¹ <https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BF%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D1%83%D1%82%D0%B0>;

¹⁹² Jerry Brito and Andrea Castillo. *Bitcoin: A Primer for Policymakers*. Mercatus Centre. George Mason University, 2013, https://www.mercatus.org/system/files/Brito_BitcoinPrimer.pdf;

¹⁹³ Cryptocurrencies: International Regulation and Uniformization of Practices, https://www.uncitral.org/pdf/english/congress/Papers_for_Congress/29-DOLES_SILVA-Cryptocurrencies_and_International_Regulation.pdf;

Необходимостта от правно регулиране на материята става все по-голяма и се разбира от все повече държави. Тази необходимост се свързва най-вече с противодействието на престъпни механизми, но също така и със защита на потребителите. Много често борсите на криптовалюти се оказват нестабилни, изчезват и по този начин се изгубват спестяванията, натрупани от потребителите. Друг проблем представлява необратимостта на транзакциите, която е една от основните характеристики на криптовалутите. Влиянието на криптовалутите би могло да се простре и много по-далеч. Те „биха могли да окажат влияние върху ценовата стабилност и националната парична политика, доколкото те биха могли да засегнат търсенето на пари от централната банка и да се намесват в контрола на паричното предлагане чрез операции на открития пазар. Това означава, че от момента, в който паралелната монета започне да се конкурира с националната валута, използването на задължителната национална валута се намалява и цялото планиране, извършвано от правителствените органи за контролиране на паричното предлагане, е засегнато, след като търсенето намалее”¹⁹⁴.

2.ПРАВНО РЕГУЛИРАНЕ НА КРИПТОВАЛУТИТЕ /В ЧАСТНОСТ НА БИТКОЙНА/ В РАЗЛИЧНИТЕ ДЪРЖАВИ

Подходът към уреждането на криптовалутите варира в отделните държави. Някои държави възприемат забранителни, други ограничаващи, а трети по-отворени режими за регулиране на криптовалутите. Наблюдава се доминиране на рестрикционните режими, което се дължи на желанието за ограничаване на дейностите, свързани с пране на пари, и стремежа за борба с отсъствието на банков надзор. Уредбата, която съществува, под формата на закони, наредби и директиви, оказва въздействие върху бизнеса с биткойн, но е твърде сложна и нестабилна. Законодателните, правилилагащите и други държавни органи правят опити да приспособят криптовалутите към вече съществуващите правни рамки, много често действията са по-скоро предварителни и подготвителни, състоящи се в публични сигнали, документи за позиция, които имат за цел да информират потребителите и инвеститорите за особеностите и рисковете при използването на криптовалюти¹⁹⁵. Като голяма трудност при регулирането на криптовалутите се възприема фактът, че държавата е поставена пред необходимостта да въведе процедури, които да бъдат следвани в рамките на система, която е извън нейната сфера на действие, и която е поддържана и управлявана от самите ползватели. Тези процедури трябва да бъдат внедрени в независима система, върху която държавата по принцип няма никакво влияние, като същевременно се запазват принципите, присъщи на всички дейности, които могат да използват криптовалутите¹⁹⁶. Като последица от все още фрагментираната уредба на криптовалутите в отделните държави дейностите с криптовалута се саморегулират, а поради факта, че могат да се извършват само с помощта на компютър, електроенергия и интернет връзка, те не познават държавни граници и ограничения в тази връзка, което от своя страна навежда към необходимостта от намеса и на международните институции.

Независимо от непостоянството и различията в подхода на различните държави, правната уредба на криптовалутата и разбирането за криптовалутата от юридическа гледна точка постоянно се развиват, като отделни държави може да предприемат напълно контрастни действия. На 1.02.2018г. онлайн списанието Bitcoin Magazine¹⁹⁷ публикува кратък преглед на начина, по който 15 страни /в това число и Европейският съюз/ от различни региони по света се отнасят към регулирането на криптовалутата¹⁹⁸. Тук ще се спрем на някои от най-интересните подходи, на които статията отделя внимание. Интересен поглед по отношение на криптовалутата предлага Канада, където Агенцията за финансови потребителски услуги не разглежда криптовалутите като законно платежно средство, дефинирано в закона. Последното обаче не е пречка канадският парламент да одобри законопроект C-31 на 19 юни 2014г., който се превръща в първия в

¹⁹⁴ Cryptocurrencies: International Regulation and Uniformization of Practices, https://www.uncitral.org/pdf/english/congress/Papers_for_Congress/29-DOLES_SILVA-Cryptocurrencies_and_International_Regulation.pdf;

¹⁹⁵ Tasca, Paolo. *Digital Currencies: Principles, Trends, Opportunities, and Risks*. Social Science Research Network, 7 September 2015, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2657598;

¹⁹⁶ Cryptocurrencies: International Regulation and Uniformization of Practices, https://www.uncitral.org/pdf/english/congress/Papers_for_Congress/29-DOLES_SILVA-Cryptocurrencies_and_International_Regulation.pdf;

¹⁹⁷ <https://bitcoinmagazine.com/about/> - Bitcoin Magazine е най-старият и утвърден източник на новини, информация и експертни коментари във връзка с биткойна, блокчейн технологиите и цифровите валути.

¹⁹⁸ <https://bitcoinmagazine.com/articles/cryptocurrency-regulation-2018-where-world-stands-right-now/>;

световен мащаб национален закон за цифровите валути. Последното е голяма стъпка напред в регулирането на тази сфера, но не дава на криптовалутата статут на платежно средство. През 2017г. Канадските администратори на ценни книжа изпратиха регулативно уведомление, с което потвърждават, че канадските закони за ценни книжа са потенциално приложими към криптовалутите и свързаните с тях търговски и пазарни операции. По съвсем различен начин обаче изглеждат регулациите на криптовалутата в Китай. Въпреки, че в Китай е съсредоточена най-голямата общност на крипто-миньори в света, държавата въведе редица ограничения върху трансфера на криптовалутите¹⁹⁹. Търговията с подобен род разплащателни средства на местните борси е спряна и са забранени първичните публични предлагания на дигитални активи, с криптовалута може да се търгува само в извънборсови сделки. Като причина за строгите регулации се разглежда желанието да се ограничат финансовите рискове в икономиката като свръхкредитирането и спекулациите с финансови активи. Ограничителен режим се въведе и в Южна Корея, където от 30 януари тази година е забранена анонимната търговия с криптовалутите²⁰⁰. Въведената нова система изисква участниците в този тип търговия да си откриват сметки в борсите със своите истински имена, което е условие за депозирането на средства. Япония, Индия и Австралия също възприемат политика на рестрикции спрямо криптовалутите чрез по-строги регулаторни режими, които се концентрират върху борбата с незаконни дейности /пране на пари, тероризъм/. Интересна е позицията на Австралийската данъчна служба, която през декември 2017г. загатва посоката на възможно правно регулиране на криптовалутите: „Транзакцията с биткойн е подобна на споразумение за бартер, което има подобни данъчни последици. Нашето мнение е, че биткойнът не е нито пари, нито чуждестранна валута, а доставката на биткойн не е финансова доставка за целите на данъка върху стоките и услугите. Биткойнът обаче е актив за целите на данъка върху печалбата от капитала.”²⁰¹ Мерките за справяне с прането на пари и укриването на данъци са приоритет и на Европейския съюз и Обединеното кралство. В края на 2017г. те също започват подготовката на планове, свързани с прекратяване на анонимността на търговците с криптовалута. Към момента обаче ЕС не е осъществил единен и централизиран подход към криптовалутите и отделните държави членки подхождат различно към регулирането на тази сфера. Русия също е от страните, които предприемат действия в посока правно регулиране на криптовалутите. В края на януари 2018г. беше публикуван законопроект, чието приемане би довело до регулация на обращението на криптовалутите. Законопроектът предвижда възможността криптовалутите да се купуват и продават, но само чрез компании посредници в „обмена на цифрови финансови активи”²⁰². Криптовалутите обаче няма да придобият статута на законно разплащателно средство, затова и няма да могат да се използват като такова на територията на Русия.

3. „СПЕЦИАЛНИЯТ СЛУЧАЙ” НА ВЕНЕЦУЕЛА

Властите във Венецуела официално започнаха продажбата на националната криптовалута петро²⁰³. Новата криптовалута може да бъде придобивана от физически лица и фирми, като не съществува ограничение за националността на купувачите. Венецуелският президент Николас Мадуро съобщи, че общият брой на пуснатите единици петро ще бъде 100 милиона, а 82.4 милиона от тях се предвижда да бъдат достъпни за инвеститорите. Последното може да се счита като целенасочена политика за привличане на инвестиции в страната. Според различни експерти петрото е предназначено да се справи с хиперинфлацията в страната и да заобиколи финансовите санкции, наложени от ЕС и САЩ, като по този начин помогне на страната да излезе от икономическата криза. Основните особености на петрото като криптовалута са, че това е първата национална криптовалута, която се излъчва от централната банка и е обезпечена от реални активи като петрол, газ, злато и диаманти. Предвижда се възможността с петрото да се плащат стоки и услуги, което включва „данъци, такси и мита на територията на страната, а също и да се обменя срещу налични пари в обращение. Курсът ще зависи от обема на операциите, станали във всички обменни пунктове, които са получили лиценз от властите за дейността си.”²⁰⁴ Много експерти откриват и рискове, свързани с новата криптовалута. Тъй като първоначалната емисия на петрото ще бъде подкрепена от петрол, експертът по цифровата валута в Каракас, Хосе Антонио Гил, вижда в това потенциален проблем, защото този петрол все още не е изкопан, а добиването му се осъществява от съвместни предприятия, в които правителството държи

¹⁹⁹ [https://profit.bg/kriptovaluti/zashto-kitay-zatyaga-hvatkata-okolo-kriptovalutite/;](https://profit.bg/kriptovaluti/zashto-kitay-zatyaga-hvatkata-okolo-kriptovalutite/)

²⁰⁰ [https://www.capital.bg/biznes/pazari/2018/01/30/3121276_jujna_koreia_zabrani_anonimnata_turgoviia_s/;](https://www.capital.bg/biznes/pazari/2018/01/30/3121276_jujna_koreia_zabrani_anonimnata_turgoviia_s/)

²⁰¹ [https://bitcoinmagazine.com/articles/cryptocurrency-regulation-2018-where-world-stands-right-now/;](https://bitcoinmagazine.com/articles/cryptocurrency-regulation-2018-where-world-stands-right-now/)

²⁰² [https://www.dnevnik.bg/sviat/2018/01/25/3118785_rusii_planira_da_zabrani_sdelki_s_kriptovaluti_bez/;](https://www.dnevnik.bg/sviat/2018/01/25/3118785_rusii_planira_da_zabrani_sdelki_s_kriptovaluti_bez/)

²⁰³ [https://www.dnevnik.bg/sviat/2018/02/20/3132924_venecuela_pusna_sobstvena_kriptovaluta_obezpechena_s/;](https://www.dnevnik.bg/sviat/2018/02/20/3132924_venecuela_pusna_sobstvena_kriptovaluta_obezpechena_s/)

²⁰⁴ Пак там.

само 60% от акциите²⁰⁵. Други експерти отделят внимание на проблеми в съвсем различна посока. Според Артем Дуванов, директор на Депозитар на националната разплащателна агенция на Московската борса, издаването на национална криптовалута е добро решение, ако правителството се стреми към въвеждането на контрол върху операциите с криптовалута, извършвани на нейната територия²⁰⁶. Друго мнение в сходна посока е това на Яя Фануси, бивш анализатор на ЦРУ, според който, ако се приеме, че хората действително използват петрото в ежедневието си, това би дало на правителството поглед върху личните финанси на гражданите²⁰⁷. Към момента обаче петрото е ново явление в световен мащаб и какви ще бъдат реалните последици от неговото използване предстои да се разбере.

4. ПРАВЕН РЕЖИМ НА КРИПТОВАЛУТАТА СЪГЛАСНО БЪЛГАРСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И СЪДЕБНА ПРАКТИКА

Дейностите, свързани с придобиване, търгуване и разплащане с биткойни не са регулирани от действащото българско законодателство. По въпроса дали тези дейности подлежат на лицензиране или регистрация се е произнесъл Софийски апелативен съд с Решение № 834 от 24.04.2015 г. по в. гр. д. № 984/2015г.²⁰⁸, като е мотивирал своето решение с приобщени към делото становища на Българска народна банка /БНБ/ и Комисията за финансов надзор /КФН/. Делото е образувано във връзка с обжалване на отказ на Агенцията по вписванията – Търговски регистър, с който е отказано вписване на първоначална регистрация на търговско дружество. Заявеният за вписване предмет на дейност на дружеството е: добиване и покупко-продажба на виртуална валута, покупко-продажба на машини и устройства за извършване на добив на виртуална валута, както и извършване на всяка една друга незабранена от закона дейност в страната и чужбина.

Съгласно становището на БНБ /писмо изх. № БНБ - 108809/19.09.2014г. /, виртуалната валута биткойн не представлява законно платежно средство. Дейностите по придобиване, търгуване и разплащане с биткойн не са регулирани от действащото национално и европейско законодателство и не подлежат на лицензиране или регистрация. Покупко-продажбата на виртуални валути и разплащанията с тях, включително и с биткойн, не попадат в обхвата на Директива 2009/110/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16. 09. 2009 г. относно предприемането, упражняването и пруденциалния надзор на дейността на институциите за електронни пари и на Директива 2007/64/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13. 11. 2007 г. относно платежните услуги на вътрешния пазар, респективно в обхвата на Закона за платежните услуги и платежните системи, с който посочените европейски актове са транспонирани в българското законодателство. Разпоредбите на тези актове не са приложими по отношение на покупко-продажбата на биткойн и извършване на операции по разплащане с биткойн. В представеното от КФН писмо изх. № 07-00-114/23.10.2014 г. комисията е изразила становище, че дейностите, свързани с придобиване, търгуване и разплащане с биткойни не са регулирани от действащото европейско и национално законодателство и не подлежат на лицензионен и регистрационен режим. Към настоящия момент биткойните или другите виртуални валути не са признати и не се третират като финансови инструменти по смисъла на ЗПФИ и спрямо тях не следва да се прилагат изискванията на ЗПФИ. За сключване на сделки с биткойни не е необходимо издаване на лиценз от КФН за извършване на инвестиционна дейност и предоставяне на инвестиционни услуги по смисъла на чл. 5, ал. 2 и 3 ЗПФИ.

Като се основава на изложените становища, съдът прави заключение, че с оглед този предмет на дейност липсва пречка по смисъла на чл. 119, ал. 3 ТЗ и чл. 19 ЗПФИ за първоначална регистрация на дружеството. Това е така, тъй като виртуалната валута не представлява финансов инструмент по смисъла на чл. 3 ЗПФИ, а покупко-продажбата на същата и покупко-продажбата на машини и устройства за извършване на добив на такава валута, включени в заявления за вписване предмет на дейност на новоучреденото дружество, не са дейност на инвестиционен посредник или дейности и услуги по смисъла на чл. 5, ал. 2 и 3 ЗПФИ, за която се изисква лицензиране от КФН, предпоставка за вписване. Съгласно Указания на българската Национална агенция по приходите /НАП/²⁰⁹ дадени във връзка с въпроси, свързани данъчното третиране на сделките с

²⁰⁵ <https://www.theguardian.com/world/2018/feb/19/venezuelas-new-bitcoin-n-ingenious-plan-or-worthless-cryptocurrency>;

²⁰⁶ <https://www.coindesk.com/venezuelas-citizens-worry-national-cryptocurrency/>;

²⁰⁷ Пак там.

²⁰⁸ Висш съдебен съвет на Република България, Публикувани съдебни актове: <https://legalacts.justice.bg/Search/Details?actId=9zsBZ2uWgQk%3D>;

²⁰⁹ <http://www.nap.bg/>;

криптовалути, те влизат в приложното поле на Закона за данъка върху доходите на физическите лица /ЗДДФЛ/, Закона за корпоративното подоходно облагане /ЗКПО/ и Закона за данъка върху добавената стойност /ЗДДС/.

Във връзка с облагането на доходите на физически лица, в Разяснение № 24-34-40 и Разяснение № 24-34-39 от 2014 г. НАП приема, че доходите от продажба на биткойн следва да се третираат като доходи от продажба на финансов актив. Доходите на физически лица от продажба или замяна на виртуалната валута биткойн се декларират с годишната данъчна декларация и върху тях се дължи данък върху общата годишна данъчна основа (10%). В писмо № 24-34-50 от 2014 г. НАП заключава, че поради обстоятелството, че съгласно Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО) данъчният финансов резултат се определя чрез преобразуване за данъчни цели на счетоводния финансов резултат, а ЗКПО не регламентира специално данъчно третиране на счетоводните приходи, възникнали при продажбата на виртуална валута биткойн, последните в общия случай са признати за данъчни цели, т.е. с тях не се преобразува счетоводният финансов резултат.

По отношение на облагането на криптовалутата с ДДС се е произнесъл Съда на Европейския съюз (СЕС) със свое решение по дело C-264/14 СЕС. Към СЕС е отправено преюдициално запитване по въпроса – дали се освобождават от облагане с ДДС сделките по обмяна на виртуалната валута биткойн срещу традиционна валута. Съдът подлага на тълкуване нормата на чл. 135, § 1, б. (д) от Директива 2006/112/ЕО относно общата система на данъка върху добавената стойност, съгласно която Държавите членки освобождават от облагане сделките, включително договаряне, засягащи валута, банкноти и монети, използвани като законно платежно средство, с изключение на предметите с колекционерска стойност, тоест монетите от злато, сребро и други метали или банкнотите, които обикновено не се използват като законно платежно средство или монети с нумизматична стойност. Съдът прави извода, че доставки на услуги, състоящи се в обмяна на традиционни валути срещу единици от виртуалната валута „биткойн“ и обратно, извършени срещу заплащането на сума, съответстваща на маржа, който се определя от разликата между цената, по която съответният оператор купува валутите, от една страна, и цената, по която ги продава на своите клиенти, от друга страна, представляват сделки, освободени от ДДС. Българският ЗДДС възпроизвежда разпоредбата на чл. 135, параграф 1, буква д) на Директивата и в този смисъл в указанията на НАП дейността по продажба на виртуална валута биткойн се счита за доставка на услуга по смисъла на ЗДДС.

В този контекст ще посочим публикуваното през октомври 2016г. становище на Европейската централна банка /ЕЦБ/ относно предложения на Европейската Комисия във връзка с правното регулиране на виртуалната валута. В него се посочва, че цифровата валута не представлява нито пари, нито валута и не може да бъде определена в качеството на виртуална валута или платежно средство²¹⁰.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

От гореизложеното следва да се заключи, че подходите към регулиране на криптовалутите могат да бъдат много разнообразни в отделните държави. Нарастващото влияние на криптовалутите все повече насочва властите към необходимостта от нормативно решение на въпроса. Повечето регулаторни органи концентрират усилията си в борбата с незаконните дейности и в установяването на по-голяма сигурност за инвестициите, свързани с криптовалути. Независимо от рисковете, които съществуват обаче - "Най-важното е, че въпреки че правителствата трябва да въведат ефективни правила, които да попречат на инвеститорите да се сблъскат в трудни ситуации, начинът, по който тези нормативни актове се изготвят, до голяма степен ще зависи от тяхното мнение за крипто като полезна финансова иновация, а не заплаха", казва Даниеле Бианки, професор по финанси в Warwick Business School²¹¹.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Tasca, Paolo. Digital Currencies: Principles, Trends, Opportunities, and Risks. Social Science Research Network, 7 September 2015, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2657598;
- [2] Jerry Brito and Andrea Castillo. *Bitcoin: A Primer for Policymakers*. Mercatus Centre. George Mason University, 2013, https://www.mercatus.org/system/files/Brito_BitcoinPrimer.pdf;

²¹⁰ Opinion of the European Central Bank CON/2016/49 [Electronic resource] // European Central Bank. 12.10.2016, https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/en_con_2016_49_f_sign.pdf;

²¹¹ <http://www.zdnet.com/article/the-state-of-cryptocurrency-regulation-worldwide-and-what-the-future-will-bring/>;

-
- [3] Cryptocurrencies: International Regulation and Uniformization of Practices, https://www.uncitral.org/pdf/english/congress/Papers_for_Congress/29-DOLES_SILVA-Cryptocurrencies_and_International_Regulation.pdf;
- [4] <https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BF%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D1%83%D1%82%D0%B0>;
- [5] Bitcoin Magazine, <https://bitcoinmagazine.com/articles/cryptocurrency-regulation-2018-where-world-stands-right-now/>;
- [6] <https://profit.bg/kriptoaluti/zashto-kitay-zatyaga-hvatkata-okolo-kriptoalutite/>;
- [7] https://www.capital.bg/biznes/pazari/2018/01/30/3121276_jujna_koreia_zabrani_anonimnata_turgoviia_s/;
- [8] https://www.dnevnik.bg/sviat/2018/01/25/3118785_rusiia_planira_da_zabrani_sdelki_s_kriptoaluti_bez/;
- [9] https://www.dnevnik.bg/sviat/2018/02/20/3132924_venecuela_pusna_sobstvena_kriptoaluta_obezpechen_a_s/;
- [10] <https://www.theguardian.com/world/2018/feb/19/venezuelas-new-bitcoin-n-ingenuous-plan-or-worthless-cryptocurrency>;
- [11] <https://www.coindesk.com/venezuelas-citizens-worry-national-cryptocurrency/>;
- [12] Висш съдебен съвет на Република България, Публикувани съдебни актове: <https://legalacts.justice.bg/Search/Details?actId=9zsBZ2uWgQk%3D>;
- [13] Национална агенция по приходите, <http://www.nap.bg/>;
- [14] Opinion of the European Central Bank CON/2016/49 [Electronic resource] // European Central Bank. 12.10.2016, https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/en_con_2016_49_f_sign.pdf;
- [15] <http://www.zdnet.com/article/the-state-of-cryptocurrency-regulation-worldwide-and-what-the-future-will-bring/>;